

3.6.2024

Kunta- ja alueosasto

Lausuntoyhteenveto valtiovarainministeriö asetuksessa säädettävistä hyvinvointialueen taloustietojen toimittamiseen sovellettavista tietosisällöistä ja teknisistä kuvauksista koskien tilikautta 2025 saaduista lausunnoista

Yleistä lausuntokierroksesta

Lausunnoilla oli valtionvarainministeriön asetus hyvinvointialueen taloustietojen toimittamiseen sovellettavista tietosisällöistä ja teknisistä kuvauksista koskien tilikautta 2025.

Valtiovarainministeriö järjesti 23.4.2024 kuulemistilaisuuden lausunnoilla olevista muutosehdotuksista. Kuulemistilaisuudessa oli noin 90 osallistujaa hyvinvointialueilta, kunnista, taloushallinnon palvelukeskuksista, Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta, Kilpailu- ja kuluttajavirastosta, Valtiokonttorista, sisäministeriöstä, HUS:sta, Tilastokeskuksesta, Maakuntien tilakeskuksesta, Hyvinvointiala HALI ry:stä, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy:sta.

Asetusluonnos oli lausuntopalvelussa 10.4.-3.5.2024 välisenä aikana jakelulla hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki, HUS-yhtymä, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, maa- ja metsätalousministeriö, oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Tilastokeskus, työ- ja elinkeinoministeriö, Valtiokonttori, Valtioneuvoston kanslia, valtiovarainministeriö. [Linkki lausuntopyyntöön lausuntopalvelussa.](#)

Kirjallisia lausuntoja jätettiin 22 kpl, joista 12 hyvinvointialueilta, 3 taloushallinnon palvelutoimittajilta. Lisäksi lausunnon jättivät Hyvinvointialan liitto HALI ry, Helsingin kaupunki, HUS-yhtymä, Tilastokeskus, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy, Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Oikeusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ilmoittivat, ettei niillä ole asiassa lausuttavaa. Kaikki lausunnot ovat luettavissa [Hankeikkunassa](#).

Palveluluokitukseen ehdotetut muutokset

Lausunnoilla olleessa esityksessä ehdotettiin uudistuneen vammaispalvelulain edellyttämiä muutoksia sekä muutoksia hyvinvointialueiden hallinto- ja tukipalveluihin.

Lausuntopalautteessa tuotiin esiin haasteet tuottaa vammaispalvelulain muutosten vaatimia palveluluokakohtaisia tietoja. Lisäksi lausunnoissa tuotiin esiin, että vammaispalvelulain perusteella HHYTT-raportointikokonaisuuteen ehdotetut uudet tilinpäätöstä täydentävät tiedot on vaikea saada selville nykyisen organisaatio- ja laskentarakenteen kautta. Osaan tiedoista voi sisältyä myös henkilötietoriski. Muutoksen toteuttaminen vaatisi uusia laskentatunnisteita ja uuden seurannan rakentamista talous- ja asiakastietojärjestelmiin. Lisäksi yksittäisessä lausunnossa myös tuotiin esiin, että palveluluokitus ei vastaa sosiaalihuollon palvelutehtävien sisältöjä ja termejä.

Lausuntopalautteen mukaan uudet ehdotetut hallinto- ja tukipalveluluokat eivät saaneet kannatusta. Jako toimialariippumattomiin ja toimialariippuvaisiin tukipalveluihin nähtiin keinotekoisena sekä haasteellisenä ja kohdentamista jouduttaisiin tekemään myös laskennallisesti. Kustannukset kirjataan nykytilanteessa suoraan varsinaisille palveluluokille, joten ehdotettu muutos johtaisi tukipalveluiden kierrättämiseen näiden luokkien kautta raportoinnin tarpeisiin. Uudet palveluluokat vaatisivat uusien laskentakohteiden perustamista ja vyörytyssääntöjen läpikäyntiä. Mikäli luokat kuitenkin toteutettaisiin, pitäisi suoran kohdentamisen vähintään ostopalvelujen osalta olla mahdollista. Lisäksi lausunnoissa tuotiin ilmi, että tilavuokrauspalveluiden määrittely joko tilavuokrauspalveluksi tai yleisen toimialan tehtäviin, on haasteellista vuokrattaessa tiloja ulkopuoliselle.

Lausuntopalautteessa otettiin vähäisessä määrin kantaa myös ehdotettuun muutokseen aluepoliittisten elinten ja vaalien erottamiseen omiksi palveluluokikseen. Toisaalta ehdotettu muutos pirstailoisi tarpeetta sisäistä laskentaa, toisaalta muutos lisäsi läpinäkyvyyttä. Lausuntopalautteessa ehdotettiin myös, että tieto kerättäisiin HHYTT-kokonaisuudessa.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos tuo lausunnossaan esiin tarpeen seurata palveluluokittaisessa raportoinnissa ehkäiseviä ja edistäviä toimia erikseen korjaavista toimista hallitusohjelman tavoitteen toteutumisen seuranta varten.

Yksittäisessä lausunnossa tuotiin esiin, että jo nyt voimassa oleva vaatimus investointien raportoinnista tilojen loppukäyttäjien palveluluokilla on haasteellinen ja siitä tulisi luopua. Yksittäisessä lausunnossa myös yleisen toimialan tehtävien raportointia pidettiin suurena työmääränä ottaen huomioon sen pieni merkitys osana kokonaisuutta.

Tililuetteloon ehdotetut muutokset

Lausunnoilla olleessa esityksessä ehdotettiin eräiden maksutuottojen raportointia tilinpäätöstä täydentävien tietojen sijaan tilitasoisesti, ICT-palveluiden ja -laitteiden vuokrien tilien tarkempaa erittely sekä tiliä tulkkauspalveluille. Lisäksi esitettiin pakollisuustiedon lisäämistä kotitaloussektoriin eräiden tuottotilien

tiliryhmätasolla sekä pakollisuustiedon lisäämistä lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden tileihin sektorille sisäinen.

Lausuntojen mukaan maksutuottojen uusien tilien sisältö vaatii tarkempaa määrittelyä. Toisaalta lausunnoissa tuotiin esiin, että ehdotetut muutokset ovat hyviä ja lisäävät kirjaamisen läpinäkyvyyttä.

Osassa lausunnoista tuotiin esiin, että muutokset ovat toteutettavissa, mikäli niistä saadaan tieto hyvissä ajoin. Toisaalta muutoksia pidettiin laajoina ja haastavina. Tilien sisällöstä riippuen muutos aiheuttaa muutoksia kirjaamiskäytänteisiin, tilikarttaan ja sitä kautta asiakas- ja potilastietojärjestelmiin sekä liittymiin. Erityisesti vuodehoidon ja laitoshoidon erottelua pidettiin haastavana. Myös erityisesti lääkäripalveluiden asiakasmaksutili vaatisi tarkentamista. Muutos vaatisi myös koulutusta ja vaikuttaisi talousarviovalmisteluun sekä viivästyttäisi laskutuksen aloittamista. Lausuntojen mukaan tietojen raportointi tilien kautta lisäisi raportointitaakkaa, sillä tällöin tiedot tulisi raportoida ehdotetulla tasolla kaikissa niissä raportointikokonaisuuksissa, joissa tieto raportoidaan tuloslaskelmakaavan mukaisesti. Useammassa lausunnossa kannatettiin tietojen keräämistä jatkossakin HHYTT-raportointikokonaisuuden kautta.

Yhdessä lausunnossa tuotiin esiin, että mikäli hyvinvointialue hankkii perhehoidon ostopalveluna, erittely perhehoidon tuen hoitopalkkioihin ja perhehoidon kulukorvauksiin ei ole mahdollinen tai se on tehtävä laskennallisesti.

Useammassa lausunnossa tuotiin esiin, että ICT-tilien muutokset ovat toteutettavissa, mutta vaativat muutoksia, työtä ja tarkempaa ohjeistusta sekä raportoinnin taustalle tehtäviä muutoksia. Useammassa lausunnossa tuotiin esiin, että ongelmana tileissä on se, että ne eivät vastaa hyvinvointialueen ostamisen ja tuotteistuksen rakennetta. Lisäksi ne ovat ristiriitaisia ja päällekkäisiä hyvinvointialueiden oman seurannan kannalta. Erottelua ei tällä hetkellä tehdä ehdotetun tilijaottelun mukaisesti. Lisäksi tuotiin esiin se, että vertailtavuuteen vaikuttaa se, hankitaanko palvelu ostopalveluna vai onko se omaa tuotantoa. Lausunnoissa tuotiin esiin myös kysymys siitä, ovatko toimittajat halukkaita purkamaan myymäänsä pakettia ja sen laskutusta haluttuihin osiin. Lisäksi lisätiliöinnit aiheuttavat kustannuksia.

Yhdessä lausunnossa tuotiin esiin, että ICT-raportointitilien eriyttäminen parantaa hyvinvointialueen omaa talousohjausta. Yhdessä lausunnossa pidettiin koneiden ja laitteiden vuokrien jakamista kahdelle tilille kannatettavana, mutta se vaatisi tarkemmin ICT-laitteiden määrittelyä. Yhdessä lausunnossa tuotiin esiin, että leasingvuokrien erittely vaatisi sopimusmuutoksia, joista voi aiheutua lisäkuluja.

Lausuntojen mukaan lääkkeet ja hoitotarvikkeet ovat raportoitavissa sisäisinä erinä. Tämä vaatii kuitenkin sisäisen laskennan muutoksia ja kohdennuksia.

Yhdessä lausunnossa todettiin, että kotitalous-sektorerittely kyetään vaadituilta osin tuottamaan.

Useammassa lausunnossa suhtauduttiin myönteisesti tulkkauspalvelujen tilin lisäämiseen.

Hankintalain mukaisten sidosyksikköjen raportointi sekä HTOLT-kokonaisuuden jakaminen

Lausunnoilla olleessa esityksessä ehdotettiin hankintalain 15 §:n mukaisten sidosyksikkötietojen raportointia sekä HTOLT-raportointikokonaisuuden jakamista kuluvan ja tulevan tilikauden raportointikokonaisuuksiin.

Pääosin suhtautuminen sidosyksikköjen raportointiin oli myönteinen tai neutraali ja muutos on lausuntojen mukaan toteutettavissa. Raportoitavan sidosyksikkötiedon määrittelyä on tarkennettava. Lisäksi on tarpeen tietää, vaaditaanko sidosyksiköt erillisinä vastapuolina.

Yhdessä lausunnossa tuotiin esiin, että mahdollisten hankintalain muutosten myös hankintalain 15 §:n tarkoittamana sidosyksikön määritelmään voi tulla muutoksia. Markkinaoikeuden tuoreen päätöksen (MAO:154/2024) mukaan tulkintaeroja voi jo nyt syntyä sen suhteen, onko kyseessä sidosyksikkö.

HTOLT-raportointikokonaisuuden jakamista kahdeksi kokonaisuudeksi ei pidetty merkittävänä työmäärän lisäyksenä. Toisaalta taas toivottiin, että voitaisiin edelleen jatkaa yhdellä kokonaisuudella, johon sidosyksikkötieto lisättäisiin. Tulevan kauden tapahtumien ennakoivaa raportointia pidettiin mahdottomana.

Muut huomiot

Lausunnoissa tuotiin esiin, että kaikki muutokset aiheuttavat lisää raportointivelvoitteita, työtä ja kustannuksia. Useammassa lausunnossa raportointiin toivottiin pysyvyyttä.

Lausuntojen mukaan kommentointia pidettiin työläänä, sen toleranssia liian alhaisena ja siihen toivottiin kehitystä. Kommenttipyyntöjä ei pitäisi tulla eroista, jotka johtuvat raportointirakenteen muutoksesta. Myös raportoinnin ja kommentoinnin käyttöliittymään toivottiin muutoksia. Lisäksi tuotiin esiin etumerkkeihin liittyvä haaste, sillä ne eroavat osittain kirjanpidon käytänteistä. Tähän toivottiin myös ohjeistusta.

Yhdessä lausunnossa esitettiin pakollisuustiedon lisäämistä yritykset-sektorille asiakaspalveluiden ostoihin.

Tilastokeskus toivoi, että Helsingin kaupungin raportointimallin nostamista asetustasolle selvitettäisiin ja raportointimalli kirjattaisiin AURA-käsikirjaan.

CSV-aineistoa pienissä tietolomakkeissa pidettiin yhdessä lausunnossa kustannustehokkaana, kun aineistoa ei tarvitse tilata ohjelmistotoimittajalta.

Yhdessä lausunnossa tuotiin esiin, että yleiskatteisen toiminnan raportointi vuoden aikana on työlästä.

Lisäksi lausuntopalautteissa tuotiin esiin yksityiskohtaisia kommentteja yksittäisiin palveluluokkiin ja käsitteisiin.

Yhdessä lausunnossa tuotiin esiin HHYTT tietojen päällekkäisyys maakuntien tilakeskuksen keräämien tietojen kanssa.

Yhdessä lausunnossa todettiin, että AURA-raportoinnin yhteydet TAHTO-tietokantakehitykseen tulee arvioida, jotta yksikkökustannusten laskeminen ei vaatisi päällekkäistä tiedonkeruuta.

Lausunnoissa toivottiin, että tarpeettomat raportit ja sellaiset tiedot, jotka valtiolla on jo tiedossa, poistettaisiin raportoinnista.

Yhdessä lausunnossa korostettiin pelastustoimen luokkien olevan yleisellä tasolla ja sisältävät keskenään hyvinkin erilaisia pelastustoimen palveluiden osin.